

**UPM Metsä
EMAS Ympäristöselonteko 2004**

SISÄLTÖ

UPM Metsä	
Henkilöstö	4
Työterveys ja -turvallisuus	4
Koulutus	4
Sopimuskumppanit	4
Puunhankinta	6
Puunhankinnan vaikutukset ympäristöön	
Puunhankintaprosessi	7
Talou metsien luonnonhoito	7
Puunkorjuu	7
Yhtiön omat metsät	8
Taimitarha	9
Kuljetus	10
Maankäytön vaikutukset ympäristöön	11
Päästöt	11
Ympäristöhallintajärjestelmät	
ISO 9001	12
ISO 14001	12
EMAS	12
Metsäsertifiointi	12
Puun alkuperäketjun hallinta	12
Metsäosaston toiminta- ja ympäristöpolitiikka	13
Vuoden 2004 ympäristötavoitteiden toteutuminen	14
Ympäristöpoikkeamat ja sidosryhmäpalaute	15
Ajankohtaisaiheet	
METSO-monimuotoisuusohjelma	16
UPM:n metsien monimuotoisuusohjelma	16
Repovesi	17
Metsäsertifiointi	18
Venäjän tuontipuun alkuperä	18
Metsäenergia	20
Vuoden 2005 ympäristötavoitteet	21
Liitteet	
I UPM Metsän toiminta- ja ympäristöpolitiikka	22
II UPM:n ympäristöpolitiikka	22
III UPM:n metsäsertifiointin periaatteet	23
IV Euroopan kestävän metsätalouden kriteerit	23
V Ympäristönsuojelun yhdyshenkilöt	23

METSÄPÄÄLLIKÖN TERVEHDYS

Metsäosaston tehtävänä on hankkia puuraaka-aine UPM:n Suomessa sijaitseville tehtaalle ja vastata yhtiön omistamien metsien hoidosta. Metsäosaston toiminta vaikuttaa metsäluonnon monimuotoisuuden säilymiseen ja ympäristöön mm. synnyttämällä päästöjä. Merkittävimmät vaikutukset syntyvät puunkorjuussa.

Metsäosastolla ympäristöasioiden hallinta on osa toimintajärjestelmää, jonka avulla johdetaan ja ohjataan puunhankintaa ja metsänhoitoa tavoitteena toiminnan jatkuva parantaminen.

Tämän selonteon tavoitteena on antaa selkeä ja monipuolinen kuva metsäosaston toiminnasta ympäristöasioiden parissa. Samalla haluamme kertoa viime vuosien toimenpiteistämme ympäristönsuojelussa. Vuoden 2004 toteutuneiden lukujen lisäksi selontekoon on koottu pidempiä aikasarjoja kuvaamaan tapahtuneita muutoksia.

Ilahduttavaa on todeta, että vuoden 2004 vaikeista korjuuolosuhteista huolimatta metsäosaston ympäristötavoitteet pääosin saavutettiin ja korjuujälki säilyi edellisten vuosien tasolla.

UPM tukee Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma METSO:n päämääriä. Ohjelman tavoitteena on löytää uusia suojelukeinoja ja edistää metsäisten luontotyyppien, uhanalaisille lajeille tärkeiden elinympäristöjen ja metsien rakennepiirteiden turvaamista talousmetsissä. METSO-ohjelma perustuu vapaaehtoisuudelle, jolla pyritään lisäämään luonnonsuojelun yleistä hyväksyttävyyttä.

Talousmetsien luonnonhoito on laaja-alaisuudessaan muodostunut merkittäväksi osaksi metsäluonnon suojelua ja sen rooli korostuu edelleen. Uudet tutkimustulokset talousmetsien luonnonhoidon mahdollisuuksista monimuotoisuuden turvaamisessa ovat erittäin rohkaisevia.

Toivon raportin vastaavan tarkoitustaan, ja otamme mielellämme palautteenne vastaan. Ympäristönsuojelun vastuuhenkilöiden yhteystiedot löytyvät raportin lopusta liitteestä V.

Toukokuussa 2005

Hannu Vainio

Metsäpäällikkö

UPM METSÄ

UPM on yksi maailman johtavia metsäteollisuusyrityksiä. Yhtiön liiketoiminta keskittyy painopapereihin, jalostusmateriaaleihin sekä puutuotteisiin. Yhtiöllä on tuotantolaitoksia 16 maassa. UPM-konsernin palveluksessa työskentelee noin 33 500 henkilöä.

UPM Metsä on UPM:n metsäosasto, joka vastaa konsernin kotimaisten tehtaiden puuhoollosta sekä konsernin

UPM Metsän hankinta-alueet ja piirit 2004

omistamien metsien hoidosta Suomessa. Metsäosaston keskuskonttori sijaitsee Valkeakoskella. Kenttäorganisaatio on jaettu neljään hankinta-alueeseen ja nämä edelleen piireihin, joita on 13. Lisäksi organisaatioon kuuluu tuontiyksikkö sekä taimitarha. Vuonna 2002 metsäosastoon liitettiin maankäyttökysikkö, joka vastaa yhtiön maaomaisuuden käytöstä.

HENKILÖSTÖ

Metsäosaston varsinainen henkilöstö käsitti vuoden 2004 lopussa 705 toimihenkilöä ja 486 työntekijää, joista valtaosa oli metsureita. Toimihenkilöistä suurin osa on metsäammattilaisia, joiden tehtäviin kuuluu puun osto sekä puun korjuun, kuljetusten ja metsänhoitotöiden suunnittelu ja valvonta. Metsä-

koneyrittäjät ja metsurit tekevät varsinaiset puun korjuu- ja metsänhoitotyöt. Puun kuljetuksesta vastaavat autoyrittäjät. Yrittäjät toimivat itsenäisesti, mutta metsäosasto kouluttaa heitä ja heidän kuljettajiaan mm. laatu- ja ympäristöasioissa sekä valvoo työn jälkeä.

Metsäkone- ja autoyrittäjien sekä heidän kuljettajiensa määrä oli vuoden 2004 lopussa 1 691. Metsäosaston palveluksessa oli siis kaikkiaan 2 882 henkilöä.

TYÖTERVEYS JA -TURVALLISUUS

Metsäosastolla on toimihenkilöt ja työntekijät kattava työterveyshuolto. Se sisältää työhöntulo- ja määräaikaisten terveystarkastukset. Toimihenkilöille ja työntekijöille järjestetään työhyvinvointia ylläpitävää toimintaa (tyhy), jolla edistetään työkyvyn säilymistä ja työssä jaksamista.

Niin toimihenkilöille kuin työntekijöille sattuneiden työtaturmien lukumäärä vuonna 2004 oli viime vuosien tasolla. Työntekijöiden työtaturmista johtuvien poissaolojen osuus työpäivistä oli 0,64 %. Toimihenkilöillä vastaava osuus oli 0,08 %.

KOULUTUS

Metsäosasto käytti vuonna 2004 koulutukseen 1,1 milj. euroa. Koulutuspäiviä kertyi 7 200, joista hieman vajaa kaksi kolmannesta oli toimihenkilökoulutusta, 1 000 päivää metsurikoulutusta ja 1 700 yrittäjä- ja kuljettajakoulutusta. Koulutuspäiviä oli toimihenkilöä kohden 6,4, metsuria kohden 2,1 sekä yrittäjiä ja kuljettajia kohden 1,0.

Koulutuksen painopiste oli metsäosaston päätoiminnoissa eli metsätaloudessa ja puunkorjuussa. Koulutuspäivistä 29 % liittyi selkeästi ympäristöasioihin. Aiheina olivat mm. talousmetsien luonnonhoito, metsäsertifiointi ja metsälaki. Lisäksi osana METSO-moimuotoisuusohjelmaa henkilöstöä koulutettiin linnustokysymyksissä.

Luonnonhoitotutkinto on 3–4 opintoviikon laajuinen metsäympäristöasioi-

hin keskittyvä opintokokonaisuus. Se käsittää opintomateriaalin, valmentavaa koulutusta sekä loppuuntutkintovaihtimusten testaamiseksi. Vuonna 2004 suoritettiin 226 luonnonhoitotutkintoa, ja tähän mennessä tutkinnon on suorittanut kaikkiaan 1 248 metsäosastolaista. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio vastaa tutkintojen järjestämisestä ja suoritusten hyväksymisestä.

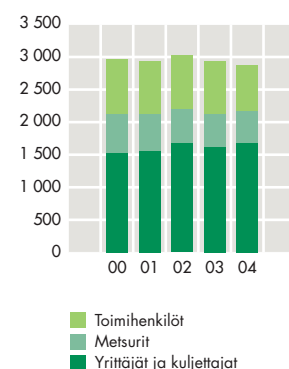
Tavoitteena on, että vuoden 2005 loppuun mennessä kaikki UPM:n kentällä toimivat toimihenkilöt, yrittäjät ja metsurit ovat suorittaneet luonnonhoitotutkinnon.

SOPIMUSKUMPPANIT

Metsäosasto edellyttää metsäkone- ja autoyrittäjien sekä muiden sopimus-kumppaniensa toimivan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ja valvoo vastaanottamansa puun alkuperää. Sopimus-kumppanin tulee olla vastuullinen ja luotettava sekä noudattaa maan lakeja, asetuksia ja viranomaismääräyksiä.

Yrittäjien ja muiden sopimus-kumppanien valinnassa noudatetaan metsä-

Metsäosaston henkilöstö 2000–2004

osaston toiminta- ja ympäristöpolitiikkaa. Yrittäjien tulee täyttää seuraavat ympäristönsuojeluun liittyvät vaatimukset:

1. Tuntea metsäosaston toimintaperiaatteet ja toimintaohjeet sekä sitoutua omalta ja henkilöstönsä osalta noudattamaan niitä
2. Hoitaa yhteiskunnalliset velvoitteet yrityksensä ja työntekijöidensä osalta
3. Huolehtia henkilöstönsä ammattitaidosta
4. Huolehtia kalustonsa kunnosta myös ympäristönormien osalta
5. Huolehtia jätetuollon asianmukaisesta järjestämisestä.

PUUNHANKINTA

Vuonna 2004 metsäosasto toimitti puuta 22 milj. m³ konsernin 29:lle kotimaiselle tehtaalle. Tämä vastaa lähes kolmasosaa koko Suomen metsäteollisuuden käyttämästä puusta. Lisäksi metsäosasto toimitti 2,2 milj. m³ konsernin osakkuustehtaille sekä muille ulkopuolisille tehtaalle. Metsäosaston puunhankinta oli yhteensä 26,3 milj. m³. Hakkuutähteistä ja kannoista syntyy energiapuuta toimitettiin konsernin

voimalaitoksille 1 380 GWh vastaava määrä.

Yhtiön hankkimasta puusta 70 % oli lähtöisin yksityismetsistä, 8 % omista metsistä ja 2 % valtionmetsistä. Loput 20 % ostettiin ulkomailta, lähinnä Venäjältä.

Metsäosasto seuraa puun kulkua metsästä tehtaan portille. Järjestelmää voidaan hyödyntää myös mm. sertifioiduista metsistä tulevan puuraaka-aineen osuuden seuraamiseen. Toimituskauoilla ostetun puun alkuperää valvotaan sopimusten kautta.

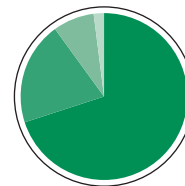
Valtaosa tuontipuusta hankitaan Venäjältä. Tuontipuun toimittajilta edellytetään ympäristösitoumusten täyttämistä. Toimittajat valitaan pitkäaikaisen kauppasuhteiden, luotettavuuden ja ympäristötietoisuuden perusteella. Tuontipuun alkuperäseurantaan on kehitetty oma menetelmä, josta löytyy lisää tietoa sivulta 18 sekä internetistä osoitteesta www.upm-kymmene.com/tracingimports. Muista maista ostetun puun alkuperäseurantaan kehitetään omaa järjestelmää.

Toimitukset tehtaittain

■ Sellutehtaat
■ Paperitehtaat
■ Sahat
■ Vaneritehtaat

Puun alkuperä

■ Yksityismetsät
■ Tuonti
■ Omat metsät
■ Valtion metsät

PUUNHANKINNAN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN

PUUNHANKINTAPROSESSI

Metsäosaston tehtävänä on hankkia puut konsernin kotimaisille tehtaille. Puut hankitaan omista metsistä, yksityismetsistä, valtion ja yhteisöjen metsistä, toisilta metsäteollisuusyrityksiltä sekä ulkomailta. Yksityismetsät ovat selvästi tärkein raaka-ainelähde.

Yksityismetsistä puut ostetaan joko pystykaupalla (90 %) tai hankinta- ja käteiskaupoilla. Pystykaupassa UPM hoitaa puun korjuun. Hankinta- ja käteiskaupoissa myyjä hoitaa hakkuut ja kuljettaa puut tienvarteen. Metsäosasto tekee vuosittain 30 000–40 000 puukauppaa yksityisten metsänomistajien kanssa. Pystykauppojen ohella metsäosasto huolehtii puunkorjuusta myös omissa metsissä.

Puut hakataan enimmäkseen (97 %) koneellisesti ja pieni osa miesvoimin. Hakkuun jälkeen puut kuljetetaan tienvarteen tai vesistön rantaan metsätraktoreilla. Tienvarsivarastosta puut kuljetetaan puutavara-autoilla tehtaille, asemille tai laitureille niputettavaksi.

Valtiolta ja toisilta metsäyhtiöiltä sekä ulkomailta puut ostetaan joko kau-

kokuljetusvarastoon tai tehtaille toimitettuna. Tehtaille toimitetusta puusta huomattava osa on haketta.

TALOUSMETSIEN LUONNONHOITO

Talousmetsien luonnonhoito sisältää talousmetsien käsittelyssä huomioon otettavat ympäristöohjeet, jotka on laadittu puuntuotannon rinnakaistavoitteen saavuttamiseksi. Luonnonhoidon monipuoliset tavoitteet ja suuri pinta-ala, jolla luonnonhoidon menetelmiä toteutetaan, tekevät siitä ympäristön kannalta merkityksellisen.

Talousmetsien luonnonhoito käsittää seuraavat aihealueet:

- Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
- Vesien suojelu
- Maiseman suojelu
- Monikäytön turvaaminen
- Metsien kulttuuriarvojen vaaliminen

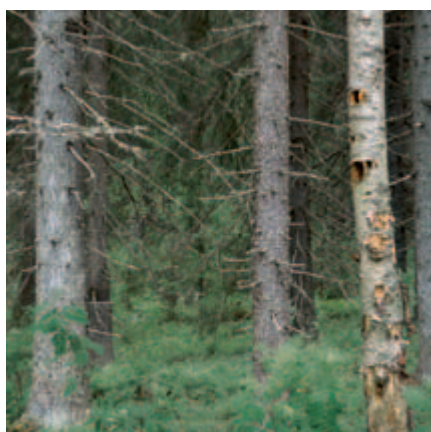
Metsäosasto noudattaa asettamiaan luonnonhoidon periaatteita omissa metsissään sekä edistää niiden toteutumista metsäpalvelutilojen metsissä ja myös muissa yksityismetsissä.

UPM:n talousmetsien luonnonhoidon periaatteet ovat:

1. Jokaiselle kohteelle valitaan metsänhoidollisesti parhaiten sopiva menetelmä, niin hakkuissa kuin metsänhoito- ja metsänparannustöissäkin.
2. Arvokkaat luontokohteet jätetään luonnontilaan ja talousmetsien käsittelyssä otetaan huomioon metsäluonnon monimuotoisuuden edistäminen.
3. Kitu- ja joutomaat jätetään luonnontilaan.
4. Kemiaalisia torjunta-aineita ei käytetä yhtiön metsissä. Tuhosienet ja -hyönteiset torjutaan ensisijaisesti metsänhoidon keinoin sekä biologista torjuntaa käyttäen.
5. Metsälannoitusta voidaan tehdä rajoitetusti erityisohjeiden mukaan.
6. Ympäristönhoidon laatua seurataan metsäosaston tekemissä hakkuissa.
7. Ympäristönhoidoa parannetaan jatkuvasti kokemuksen ja tutkimustiedon perusteella.

PUUNKORJUU

Metsäosasto korjasi puuta vuonna 2004 omista ja yksityismetsistä 12,1 milj.m³.

UPM on seurannut vuodesta 1993 lähtien luonnonhoidon laatua puunkorjuussa. Aluksi arviot tehtiin yhtiön omalla tarkastusmenetelmällä, mutta vuodesta 1997 lähtien on käytetty Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion kehittämää menetelmää. Yksityismetsissä metsäkeskukset ovat tehneet luontolaa-
tutarkastuksen, ja yhtiön metsissä sen on tehnyt Tapio.

Tarkastuskohteiksi arvotaan vuosittain tietty määrä metsäosaston hakkaamista leimikoista. Tarkastuksessa arvioidaan luontokohteiden säilymistä, säästöpuiden määrää ja laatua sekä vesien suojelun ja maiseman huomioon otamista. Arviointi perustuu sekä mit-

tauksiin että silmämääräiseen arviointiin, joissa käytetään neliluokkaista asteikkoa.

Luontolaa-
tutarkastuksen tulokset osoittavat, että metsäosaston korjuujälki yhtiön omilla metsissä ja yksityismetsissä pysyi edellisvuosien tasolla, eikä sateisen kesän aiheuttama korjuukelien vaikeutuminen näkynyt laadun huononemisenä. Yksityismetsissä oli korjuujälki jonkin verran yhtiön omia metsiä parempi. Tavoitteena on edelleen parantaa korjuujälkeä ja lisätä laadunarviointia sisäisessä auditoinnissa.

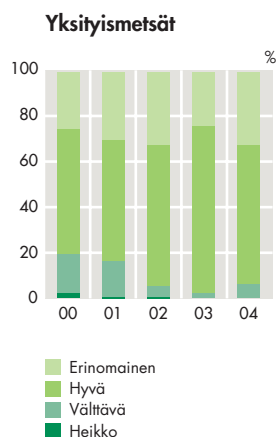
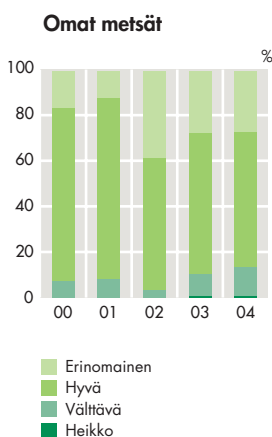
UPM Metsä on laatinut energiapuun korjuuohjeet, joiden pohjalta Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio arvioi

energiapuun korjuun laatua ensimmäisen kerran vuonna 2004. Menetelmä on samantyyppinen kuin luontolaa-
dun arvioinnissa, ja sitä kehitetään edelleen.

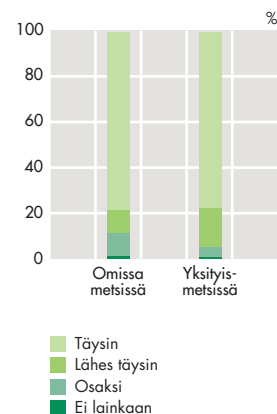
YHTIÖN OMAT METSÄT

UPM omistaa Suomessa 920 000 hehtaaria metsätalousmaata, josta 770 000 hehtaaria on talouskäytössä. Metsäomaisuus koostuu 6 400 metsätalosta. Yhtiön metsille on tehty metsäsuunnitelmat, jotka perustuvat maasto-
inventointeihin. Kultakin metsikkökuviolta on kerätty tietoja kasvupaikasta, puustosta, hoito- ja hakkuutarpeesta sekä luontoarvoista ja käytön rajoituksis-

Hakkuiden luontolaa- dun tulokset 2000–2004

Arvokkaiden luontokohteiden säilyminen 2004

ta. Tiedot on tallennettu metsäosaston paikkatietojärjestelmään, jota päivitetään tehtyjen hakkuu- ja hoitotoimenpiteiden yhteydessä sekä vuotuisella kasvunarviolla. Järjestelmä sisältää tiedot myös Suomen suojeluohjelmista ja -alueista, EU:n Natura 2000-verkoston liitetyistä kohteista sekä pohjavesialueista.

Yhtiön metsien puuston tilavuus oli vuoden 2004 lopussa 91 milj. m³ ja vuotuinen kasvu noin 4 milj. m³. Vuotuinen hakkuusuunnite oli 2,1 milj. m³, mistä harvennusten osuus on 53 % ja uudistushakkuiden 47 %. Todelliset hakkuumäärät vaihtelevat vuosittaisten tarpeiden mukaan.

Metsätietojen perusteella yhtiön metsille on laadittu hakkuu- ja metsänhoitotoimet sisältävä metsäsuunnitelma 50 vuoden ajanjaksolle. Suunnitelman sisältämä hakkuusuunnite tarkistetaan joka viides vuosi.

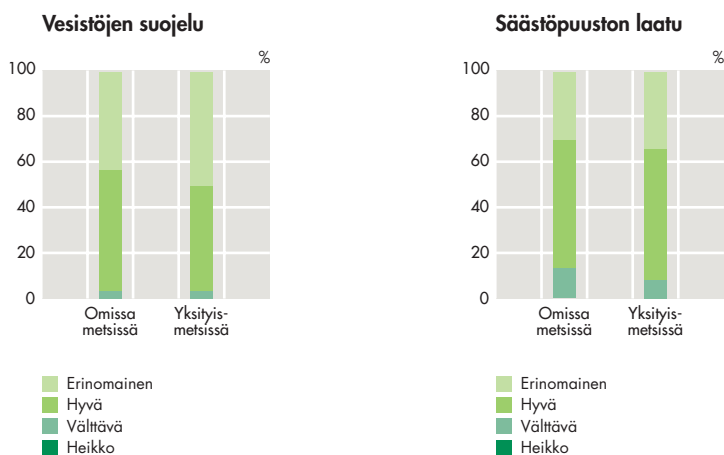
Uudistuskypsät metsät uudistetaan joko luontaisesti tai viljellen. Tavoitteena on tuottaa hyvälaatuisia taimikoita nopeasti ja taloudellisesti. Metsänviljelyssä käytetään vain kotimaisia, eigeenimuunneltuja, puulajeja. Puulaji ja uudistamismenetelmä valitaan kunkin kasvupaikan mukaan. Vuosittain uudistetaan noin 0,4 % kokonaispinta-alasta. Yhtiö omistaa Joroisissa taimitarhan, joka kasvattaa vuosittain yli 10 miljoonaa tainta sekä yhtiön omiin metsiin että metsäpalvelutiloille.

Yhtiön metsien metsästysoikeudet on vuokrattu lähinnä paikallisille metsästyseuroille, jotka ovat samalla vastuussa riistanhoidosta ja metsästyksenvalvonnasta vuokra-alueella. Metsäosasto valvoo tämän ohella kaikkea metsästysoikeutta yhtiön metsissä.

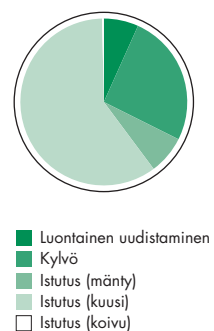
TAIMITARHA

Metsäosastolla on vuonna 1981 perustettu taimitarha Joroisissa. Vuonna 2004 siellä tuotettiin 11 milj. tainta niin omien metsien kuin metsäpalveluasiakkaiden tarpeisiin. Taimitarhan kasvattamalla taimilla uudistetaan jo-

Hakkuiden luontolaadun tulokset 2004

Metsän uudistaminen 2004

ka vuosi noin 6 000 hehtaaria.

Taimitarhalla käytettyjen kemiallisten torjunta-aineiden määrä vaihtelee vuosittain, johtuen ensisijaisesti tuholaisien ja tautien esiintymisestä. Pääsääntöisesti kemiallisten torjunta-aineiden määrä on vähentynyt samalla kun kemikaalittomien torjuntamuotojen käyttö on lisääntynyt. Hyvä taimitarhahygienia on osaltaan vähentänyt kemiallisten torjunta-aineiden käytön tarvetta.

Taimitarhan maaperän ja pohjaveden tila on selvitetty. Torjunta-ainejäämät ovat alle määritysrajojen, ja pohjavesi tarhan alueella täyttää hyvälaatuisen talousveden laatuvaatimukset.

KULJETUS

Konsernin tehtaille toimitettiin puuta viime vuonna 22 milj. m³, josta runsas puolet tuli metsäosaston omina kuljetuksina.

Metsäosasto ohjaa puun kuljetuksia lähinnä kuljetuskustannuksia minimoivien laskenta- ja ohjausmallien avulla. Hyvällä kuljetusten suunnittelulla voidaan sekä hoitaa tehtaitten tarpeitten mukainen ajoitus että rajoittaa kokonaiskuljetusten määrää, energiankulutusta ja päästöjä.

Metsäosasto käyttää kuljetuksissaan kaikkia tarjolla olevia kuljetusmuotoja. Suurin osa puusta (76 %) toimitettiin tehtaille autoyrittäjien puutavara-autoilla. Pitkät kuljetukset hoidettiin rautateitse tai vesitse. Puutavara-autoilla hoidettavat monipistekuljetukset ovat osa kuljetusten optimointia. Niiden määrä ei kasvanut edellisvuodesta enää merkittävästi, ollen 15 % kuljetusten määrästä. Monipistekuljetusten osuutta ei ole enää mahdollista kasvattaa oleellisesti nykyisestä.

Autokuljetusten osuus kotimaisesta kuljetussuoritteesta oli 66 %, rautatiekuljetusten 28 % ja vesitiekuljetusten osuus 6 %. Uiton osuus tästä oli 62 %, loppu oli aluskuljetusta. Vesitiekuljetuksia käytetään lähinnä Vuoksen vesistöissä.

Tuontipuusta 23 % tuli maanteitse, 46 % rautateitse ja 31 % saapui vesitse.

MAANKÄYTÖN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN

UPM Metsän maankäyttötoiminto vastaa yhtiön maiden kaavoituksesta ja maakaupoista sekä maa-aineksen ja turpeen otosta ja niihin soveltuviin kohteiden kartoituksesta ja vuokrauksesta. Maa-aineksen ja turpeen oton suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan säädettyjä lakeja, asetuksia ja viranomaisohjeita sekä otetaan huomioon lakiperusteiset ja yhtiön omalla päätöksellä turvatut luonto-, suojelu- ja virkistysarvot.

Yhtiön mailla tapahtuva maa-ainesten otto järjestetään niin, että sen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi. Pääsääntöisesti maa-aineluvat hakee ja

niihin liittyvät ympäristövaikutusten arvioinnit suorittaa maa-ainesten ottaja. Esiintymiä hyödynnetään säästeliääsi ja taloudellisesti, ottaen huomioon yhteiskunnan kehittämisen tarpeet. Toiminnasta ei saa aiheutua asutukselle tai ympäristölle vaaraa.

Turvetuotannossa kiinnitetään erityistä huomiota tuotannaikaiseen ympäristön suojeluun mm. rakentamalla vesien selkiytymisjärjestelmiä ja tulvien suojarakenteita. Tuotannon päättymisen jälkeen kiinnitetään huomiota erityisesti suoritettaviin viimeistelyihin, jotta käytetty alue soveltuu mahdollisimman hyvin metsätalouden tarkoituksiin tai muuten muodostaa mahdollisimman

luonnonmukaisen ympäristön.

Yhtiön metsien maaperäongelmakohteet on selvitetty ja niitä koskevat tiedot tallennettu paikkatietojärjestelmään. Kohteita on kaikkiaan 45, ja ne ovat ensisijaisia taimitarhoja, ampumaratoja, uittoon liittyviä kohteita ja kaatopaikkoja. Näiden kohteiden ympäristössä toimitaessa selvitetään etukäteen keinot, joilla haitalliset ympäristövaikutukset voidaan välttää tai minimoida.

PÄÄSTÖT

Puunhankinnassa ja metsänhoitotöissä käytetyt koneet, autot ja laitteet kulluttavat energiaa, mistä aiheutuu päästöjä ilmakehään. Polttoaineiden kulutukset ja päästöjen määrät on laskettu Metsäteho Oy:n kehittämällä mallilla. Laskelmat sisältävät korjuun, kuljetuksen, metsänhoitotöiden ja henkilöstön työmatkojen aiheuttamat päästöt.

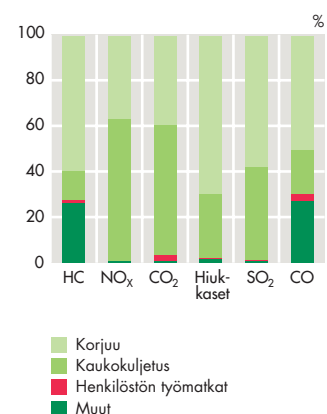
Vuonna 2004 metsäosaston toiminoissa käytetystä polttoaineesta 97 % oli dieselöljyä. Käytetystä dieselöljystä 39 % kului puun korjuussa ja 60 % kaukokuljetuksessa. Käytetyistä hydrauliöljyistä 48 % ja teräketjuöljyistä 65 % oli biologisesti hajovia.

Suurin osa ilmaan joutuneista päästöistä oli hiilidioksidia (CO₂), jota vapautui metsäosaston toiminnassa noin 145 000 tonnia vuonna 2004. Pääosa hiilidioksidista vapautui puunkorjuussa ja kaukokuljetuksessa. Korjuu aiheutti

suurimman osan (57 %) rikkidioksidipäästöistä (SO₂), ja kaukokuljetus (63 %) typpioksidipäästöistä (NO_x). Metsäosaston toimintojen aiheuttamien rikkidioksidin, typpioksidin, hiilidioksidin, hiilivety- (HC), hiilimonoksidin (CO) ja hiukkaspäästöjen osuus kotimaan maa- ja vesiliikenteen päästöistä vaihtelivat 0,2 % ja 1,9 % välillä.

Vuosien 2001–2004 välillä päästöjen kokonaismäärissä ei ollut suurta vaihtelua. Metsäosaston tavoitteena on seurata päästöjen kehittymistä ja olla mukana yhteistyössä, jossa kehitetään menetelmiä todellisten päästöjen laskentaan. Metsäosaston toiminnasta aiheutuneita päästöjä rajoitetaan kuljetusten ohjauksella ja kiinnittämällä huomiota käytettävien laitteiden päästöihin.

Päästöt ilmaan 2004

YMPÄRISTÖHALLINTAJÄRJESTELMÄT

ISO 9001

Metsäosastolla on käytössä toiminnan johtamiseen tarkoitettu toimintajärjestelmä, joka sisältää sertifioidun ISO 9001 laatujärjestelmän. Järjestelmän toimintakäsikirja on dokumentoitu metsäosaston Lotus Notes -järjestelmään, josta se on kaikkien toimihenkilöiden käytettävissä. ISO 9001 laatujärjestelmän tavoitteena on prosessien, menettelyjen ja resurssien muodostaman kokonaisuuden tehokas johtaminen, jolla pyritään asiakasvaatimusten toteuttamiseen ja organisaation tehokkuuden parantamiseen.

DNV Certification Oy/Ab on myöntänyt UPM Metsälle ISO 9001 ja ISO 14 001-sertifikaatit puunhankinnasta ja metsänhoidosta ensimmäisen kerran 7.9.1998. Sertifikaatit uusitaan kolmen vuoden välein.

Toimintaa seurataan ja kehitetään myös sisäisillä auditoinneilla. Metsäosaston johto käsittelee seurantatulokset ja kehittämissesitykset vuosittaisessa katselmuksessa.

ISO 14001

Metsäosaston toimintajärjestelmä sisältää ympäristöhallintajärjestelmän, joka on kaikkien metsäosastolaisten saatavilla. ISO 14001 -sertifikaatti todistaa, että metsäosaston ympäristöhallintajärjestelmä täyttää standardin mukaiset vaatimukset. Ympäristöhallintajärjestelmä perustuu jatkuvaan paranta-

miseen ja lakisääteisten vaatimusten täyttämiseen.

ISO 14001 -sertifikaatin edellytyksenä metsäosasto on selvittänyt kaikki ympäristövaikutuksensa ja niihin liittyvät näkökohdat sekä on sitoutunut ympäristöpäämääriensä ja tavoitteidensa saavuttamiseen johtamisjärjestelmänsä avulla.

Järjestelmä auttaa metsäosastoa hallitsemaan yhä paremmin toimintansa ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia ja osoittamaan hyvää ympäristöasioiden hallintaa. Sisäisillä ja ulkoisilla auditoinneilla huolehditaan siitä, että ympäristöhallintajärjestelmää sovelletaan ja ylläpidetään oikein.

EMAS

EMAS (Eco Management and Audit Scheme) on mm. teollisuudelle tarkoitettu ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmä, joka edellyttää organisaatiolta jatkuvaa toiminnan parantamista. Lisäksi tulee julkaista tietoa politiikoista, ohjelmista, ympäristöhallintajärjestelmästä ja suorituksista. Nämä asiat vaaditaan osana ympäristöselontekoa, jonka sisällön todenmukaisuuden ulkopuolinen taho varmistaa.

Suomen Ympäristökeskus hyväksyi vuonna 1999 UPM Metsän puunhankkijana osallistumaan kansallisen Euroopan Unionin EMAS-asetuksen koekäyttöön. Hyväksyntä perustui metsäosaston vuonna 1998 tekemään ympäristö-

selontekoon.

Uudistettu EMAS-asetus astui voimaan 27.4.2001. Tämän seurauksena metsäosasto siirtyi koerekisteristä varsinaiseen rekisteriin 29.6.2001. UPM Metsän rekisterinumero on FIN-000038.

METSÄSERTIFIointi

Metsäsertifiointi on vapaaehtoinen menettelytapa osoittaa kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen metsätaloudessa. Suomen metsistä 95 % on sertifioitu kansallisen sertifiointijärjestelmän (FFCS) mukaisesti. FFCS on kansainvälisen PEFC-järjestelmän hyväksymä metsäsertifiointin standardi. Kaikki UPM:n metsät kuuluivat sertifiointin piiriin.

PUUN ALKUPERÄKETJUN HALLINTA

UPM:llä on käytössään katkeamaton puun alkuperän seurantajärjestelmä, jolla seurataan raaka-aineen kulkua metsästä lopputuotteeseen. Riippumattoman osapuolen auditoiman alkuperäketjun hallintajärjestelmän (chain of custody) avulla UPM osoittaa raaka-aineen olevan peräisin hyvin hoidetuista metsistä. Järjestelmä kertoo sertifioituista metsistä peräisin olevan puun osuuden tuotantolaitoksille toimitetusta puuraaka-aineesta. UPM:n alkuperäketjun hallintajärjestelmä on sertifioitu kansainvälisen PEFC:n mukaisesti.

METSÄOSASTON TOIMINTA- JA YMPÄRISTÖPOLITIIKKA

Ympäristönsuojelu ja -hoito kuuluvat kiinteästi UPM:n toimintaan. Konserni ottaa osaltaan vastuun ympäristön säilyttämisestä ja kestäväen kehityksen periaatteiden noudattamisesta. UPM on valittu Dow Jones'in kestäväen kehityksen indekseihin DJSI World- ja DJSI STOXX.

UPM:n tavoitteena on mahdollisimman vähäinen luonnon ja ympäristön kuormittaminen energiamuotojen ja valmistusprosessien valinnassa sekä tuotteiden kehittämisessä. Konsernin ympäristöpolitiikan (Liite II) tavoitteena on vaikuttaa haitallisten ympäristö-

vaikutusten vähentämiseen tuotteen koko elinkaaren aikana.

Metsäosastolla on oma toiminta- ja ympäristöpolitiikkansa, joka perustuu UPM:n ympäristöpolitiikkaan, kansainvälisen kauppakamarin liiketalouden perustamiskirjaan kestävästä kehityksestä sekä Euroopan kestäväen metsätalouden kriteereihin, jonka metsäministerit hyväksyivät Helsingissä 1993 (Liite I).

Metsäosaston ympäristöpäämäärien asettamisessa otetaan huomioon ympäristöpolitiikan lisäksi merkittävät ympäristönäkökohdat, jotka ovat:

- Toiminnan vaikutus luonnon monimuotoisuuteen
- Toiminnan päästöjen vaikutus maaperään, veteen, vesiluontoon ja ilmaan.

METSÄOSASTO ON ASETTANUT TOIMINNALLEEN KOLME YMPÄRISTÖPÄÄMÄÄRÄÄ:

1. Toiminnan parantaminen luonnon monimuotoisuuden kannalta, erityisesti arvokkaiden luontokohteiden tunnistaminen ja suojeleminen ja parhaiden käytäntöjen soveltaminen metsien hoidossa ja puunhankinnassa.
2. Toiminnan haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen; erityisesti maaperään, veteen ja vesiluontoon sekä ilmaan joutuvien päästöjen hallinta.
3. Sidosryhmäyhteistyön kehittäminen

UPM METSÄN SITOUMUKSET:

- Kansainvälisen Kauppakamarin kestäväen kehityksen periaatteet (1990)
- Euroopan kestäväen metsätalouden kriteerit (1993)
- Suomen metsäsertifiointikriteerit (FFCS;1997)
- Keruutuotteiden luomukriteerit (1999)

VUODEN 2004 YMPÄRISTÖTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

KULJETUS

Tavoite: Kuljetuksesta aiheutuvien ilmaan joutuvien päästöjen vähentäminen kuljetussuoritetta kohti.

Mittari: Monipistekuljetusten osuuden kasvu ja kuljetusmuotojen osuuden muutokset (%-yksikköä/v).

Toteutuminen: Monipistekuljetusten osuus lisääntyi 0,1 %-yksikköä ollen kokonaiskuljetusten määrästä 15,0 %. Rautatiekuljetusten osuus väheni edellisestä vuodesta 1,7 %-yksikköä (14,5 % kaikista kuljetuksista) ja vesikuljetusten osuus väheni 0,3 %-yksikköä (6,8 % kaikista kuljetuksista) tilanteessa, missä kuljetetun puun kokonaismäärä nousi 2,5 %.

KORJUJU

Tavoite: Ei heikkoa korjuujälkeä.

Mittari: Alihankintayritysten sertifioidujen toimintajärjestelmien lisääminen. Harvennushakkuiden korjuujäljen seurannan tulokset. Hakkuiden luontolaadun auditoinnin tulokset, heikot kohteet alle 1 % ja välttävät kohteet alle 10 %. Valmiiden leimikoiden varanto yhtiön metsissä ja yksityismetsissä.

Toteutuminen: Vuoden 2004 aikana myönnettiin 12 uutta toimintajärjestelmien sertifikaattia yhtiön alihankintayrityksille ja aloitettiin 13 uuden yrityksen toimintajärjestelmien sertifiointi, joka valmistuu vuoden 2005 puolella. Harvennushakkuiden korjuujäljen

laatu toteutui osalla alueista. Yksityismetsien kohdalla hakkuiden luontolaadun vaatimukset täytyivät, heikkoja kohteita oli 0 % ja välttäviä 7 %. Valmiiden leimikoiden varanto saavutettiin täysimääräisesti.

OMAT METSÄT

Tavoite: Ympäristölaadun parantaminen.

Mittari: Hakkuiden luontolaadun auditoinnin tulokset, heikot kohteet alle 1 % ja välttävät kohteet alle 10 %. Valmiiden leimikoiden varanto omissa metsissä. Lisätietona hyödynnetään sisäisen auditoinnin työmaiden laatuarvioita.

Toteutuminen: Hakkuiden luontolaadun vaatimuksia ei saavutettu, heikkoja kohteita oli 1 % ja välttäviä 13 %. Valmiiden leimikoiden varanto saavutettiin hyvin.

MAANKÄYTTÖ

Tavoite: Maankäytön liittäminen osaksi toimintajärjestelmää.

Mittari: Maankäyttö osana sertifioitua laatu- ja ympäristöjärjestelmää, ulkoisen ja sisäisen auditoinnin tulokset.

Toteutuminen: Maankäyttö liitettiin osaksi sertifioitua laatu- ja ympäristöjärjestelmää.

HENKILÖSTÖ

Tavoite: Ympäristöosaamisen parantaminen.

Mittari: Luonnonhoitotutkinnon suorittaneiden määrä vuonna 2004.

Toteutuminen: Vuoden aikana suoritettiin 226 uutta luonnonhoitotutkintoa.

OSTO

Tavoite: Vaikuttaminen yksityisten metsänomistajien metsäluonnonhoitoon.

Mittari: UPM:n myötävaikutuksella metsänomistajien saamat luonnonhoitotuet, heidän tekemänsä METSO:n toteuttamistoimet ja perustamansa WWF:n perintömetsät.

Toteutuminen: Metsänomistajille suositeltiin metsäkohteiden tarjoamista luonnonarvokauppaan. Päätöksiä näistä ei ole vielä saatu. Uusia perintömetsäkohteita ei perustettu yhtiön myötävaikutuksella 2004.

SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ

Tavoite: Yhteistyön parantaminen ja ristiriitojen vähentäminen.

Mittari: Tapaamiset ja yhteiset hankkeet ympäristökeskusten, metsäkeskusten, kuntien kaavoitus-, rakennus- ja ympäristöviranomaisten sekä kansalaisjärjestöjen kanssa.

Toteutuminen: Sidosryhmäyhteistyö oli monipuolista ja ympäristötavoitteiden toteutumista tukevaa, mutta ristiriidoitakaan ei kokonaan välttytty.

YMPÄRISTÖPOIKKEAMAT JA SIDOSRYHMÄPALAUTE

Metsäosaston toimintajärjestelmään kirjataan ympäristöpoikkeamat, jotka voivat olla joko sisäisesti havaittuja tai sidosryhmien ja auditoijien tekemiä havaintoja. Poikkeamiksi luetaan sellaiset tapahtumat, joissa ei ole toimittu yhtiön ohjeiden, sitoumusten tai politiikkojen mukaan. Poikkeamien syiden selvittäminen, korjaavien toimenpiteiden tekeminen ja toimintatapojen arviointi tulevien poikkeamien minimoimiseksi on osa toiminnan jatkuvaa parantamista.

Vuonna 2004 ilmeni kuusi ympäristöpoikkeamaa. Poikkeamat liittyivät yleisimmin metsälain mukaisten erityisen tärkeiden elinympäristöjen rajauksiin maastossa. Katselmuksissa yhdessä ympäristöviranomaisten kanssa todettiin hakkuiden aiheuttaneen enintään vähäisiä muutoksia kohteiden erityispiirteisiin. Poikkeamista kaksi havaittiin sisäisesti, ja neljä ulkopuolisten tekemien havaintojen perusteella.

Metsäosasto selvittää asiakastytyväisyyttä säännöllisen lautupalautteen avulla sekä aika ajoin tehtävien asiakastytyväisyyskyselyjen avulla niin tehdas- kuin metsäasiakkailta. Tehdasasiakaskyselyn mukaan asiakastytyväisyys pysytteli edellisten vuosien tapaan melko korkealla tasolla vuonna 2004, vaikka puutavaran laatua koskevien huomautusten määrä kasvoi edellisestä vuodesta, nousten 3000 kappaleeseen.

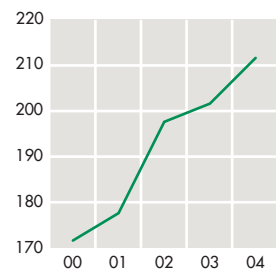
Metsäasiakkaiden lautupalautte oli enimmäkseen myönteistä, joskin lautupalauttejärjestelmä oli vajavaisesti käytössä. Metsäasiakkaiden lautupalautetta on kerätty myös asiakastutkimuksilla ja asiakastapahtumien yhteydessä.

Metsäosasto saa jatkuvasti palautetta konsernin sisältä ja ulkopuolisilta tahoilta, mm. lopputuoteasiakkailta ja eri sidosryhmiltä. Vuonna 2004 kirjattiin 212 metsään ja metsäympäristöön liittyvää kirjallista kyselyä. Niitä tuli 18 eri maasta – eniten Ison-Britanniasta, Saksasta, Suomesta ja Yhdysvalloista. Kyselyjen määrä on noussut jatkuvasti vuodesta 1995 alkaen.

Konsernin markkinointihenkilöstöä ja asiakkaita ovat kiinnostaneet eniten metsäsertifiointi, vanhojen metsien suojeleminen, puun alkuperä ja tuontipuut. Vuosittain esille nousee tiettyjä aihealueita, joita suuri osa kyselyistä koskee. Viimeisten vuosien aikana metsäsertifiointi on ollut kiinnostavin aihe neljänneksen osuudella kaikista kyselyistä.

Taajamien lähellä olevien metsien hakkuusuunnitelmat olivat myös yksityisten henkilöiden kiinnostuksen kohteena. UPM on pyrkinyt osallistamaan paikallista väestöä taajamiin rajoittuvissa metsissä, joilla on maisemallista merkitystä ja virkistysarvoja.

Asiakaskyselyiden määrä 2000–2004

AJANKOHTAISAIHEET

METSO-MONIMUOTOISUUS-OHJELMA

Valtioneuvosto hyväksyi syksyllä 2002 METSO-toimikunnan ehdotuksesta toimintaohjelman Etelä-Suomen, Oulun läänin länsiosan ja Lounais-Lapin metsien monimuotoisuuden turvaamiseksi. Se sai nimen Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma (METSO). METSO-ohjelma täydentää Kansallista metsäohjelmaa 2010.

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma on 17-kohtainen toiminta-suunnitelma, jonka toimenpiteet tukevat toisiaan. Ohjelmaa johtavat ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö yhdessä. UPM tukee METSO-ohjelman päämääriä ja on aktiivinen osallistumalla ohjelman eri hankkeisiin.

Ohjelman tavoitteena on edistää metsäisten luontotyyppien suojelua ja uhanalaisille lajeille tärkeiden elinympäristöjen ja metsien rakennepiirteiden suojelua. Toimenpiteillä pyritään sekä luomaan erityyppisiä uusia metsien monimuotoisuutta ylläpitäviä alueita ja alueiden verkostoja että tehostamaan suojelua nykyisillä suojelualueilla mahdollisimman kustannustehokkaasti. Ohjelmalla halutaan myös tukea maaseudun säilymistä elinvoimaisena esimerkiksi kehittämällä luontomatkailua.

Uusien suojelukeinojen kehittämisen lähtökohdiana on metsänomistajien va-

paaehtoisuus. Ohjelmaan kuuluvia tärkeitä osa-alueita ovat mm. talousmetsien luonnonhoidon kehittäminen, koulutuksen ja metsäsuunnittelun monipuolistaminen, uudet yhteistoimintaverkostot, suojelualueiden laadun parantaminen ennallistamalla, suojelun uudet taloudelliset tukimuodot sekä monimuotoisuustutkimuksen kehittäminen.

UPM:n aloitteesta Metsäteho Oy organisoii ”Metsänkäsittely- ja linnusto”-koulutuksen metsäsektorilla toimijoille vuonna 2004. Valtakunnallinen koulutus järjestettiin yhdessä BirdLife Suomen ry:n, Sääksisäätiön ja Metsästäjäin Keskusjärjestön kanssa. Koulutus oli osa METSO-ohjelmaa ja jatkoa järjestöjen kanssa yhteistyössä laaditulle ”Metsänkäsittely ja linnusto” -oppaalle. Sen tavoitteena oli tuoda esiin talousmetsien luonnonhoidon menetelmien hyötyjä linnustolle. UPM osallistui aktiivisesti koulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen.

UPM on mukana Hämeen METSO-yhteistoimintaverkostohankkeessa. UPM vertaa METSO-ohjelmaa varten laadittuja luonnonsuojelubiologisia kriteerejä yhtiön itse laatimiin kriteereihin, joiden perusteella yhtiön metsistä on paikannettu suojelukohteita. Yhtiö haluaa näin osallistua kriteerien kehittämiseen.

UPM osallistuu yhdessä Metsähallituksen kanssa suojelualueen ennallista-

miseen Repoveden alueella. Tavoitteena on eri menetelmin lisätä alueelta valittujen suo- ja metsäkohteiden suojeluarvoja aktiivisin toimin.

UPM osallistuu myös METSO-ohjelman tavoitteita tukevaan monimuotoisuustutkimukseen omissa metsissään yhteistyössä eri tutkijatahojen kanssa.

UPM:n METSIEN MONIMUOTOISUUSOHJELMA

UPM:n omiin metsiin Suomessa on laadittu monimuotoisuusohjelma (biodiversiteettistrategia). Strategia käsittelee luonnonmetsien ja yhtiön talouskäytössä olevien metsien vertailevan tarkastelun, ja sen pohjalta laaditun puuteanalyysin. Analyysiin perustuen on asetettu tavoitteita ja tehty toimenpiteitä monimuotoisuuden turvaamiseksi talousmetsissä samalla, kun tehokas puuntuotanto turvataan.

Monimuotoisuusohjelmaa toteutetaan luonnonhoidon periaatteita noudattamalla, metsänhoidon ympäristöohjeita kehittämällä ja eri kehityshankkeissa. Toteutettuja ja käynnissä olevia hankkeita ja aihealueita ovat luontoarvojen kartoitus, alueellisen suunnittelumallin kehittäminen, elinympäristö- ja lajikohtaiset projektit sekä monimuotoisuuden turvaamista kehittävä tutkimus.

Osana monimuotoisuusohjelmaa

UPM on kartoittanut ja suojellut arvokkaat luontokohteet omilta mailtaan erillisenä projektina, joka päättyi vuonna 2001. Kartoituskarttoituksen jälkeen metsäosaston omaan paikkatietojärjestelmään on lisätty uusia suojelukohteita sitä mukaa, kun niitä on löydetty normaalin metsäsuunnittelun ja kuviotietojen päivityksen yhteydessä. Suojelukohteiden kokonaismäärä vuoden 2004 lopussa oli 21 900 kpl. Näiden kohteiden lisäksi yritys on suojellut omalla päätöksellään laajempia virallisten suojeluohjelmien ulkopuolisia metsäalueita.

UPM on kehittänyt omistamiinsa metsiin omaa, ekologiset tavoitteet käsittävää metsäsuunnitelmamallia. Metsäsuunnittelu, jonka tavoitteisiin asetetaan alueellisia ympäristötavoitteita, on perusteltua yrityksen laajemmilla tilakokonaisuuksilla. UPM on jatkanut alueellisen suunnittelumallin kehittämistä pilottialueilla, joilla aikaisemmin on suoritettu arvokkaiden luontokohteiden kartoitus.

Vuonna 2003 aloitettiin harjuluontoprojekti, jonka tavoitteena on kehittää harjumetsiin erikoistuneen lajiston elinmahdollisuuksia. Projektissa kartoitetaan arvokasta harjukasvillisuutta, tehdään hoitokäsittelyjä arvoesiintymillä ja perustetaan seurantaruuju hoitokäsittelyjen vaikutusten arvioimiseksi. Paahdeympäristöjen luomiseksi on tehty

myös harjurinteiden pienialaisia kuluksia. Hanketta jatketaan harjumetsien hoito- ja käsittelyohjeiden kehittämiseksi. Myös muita elinympäristökohtaisia hankkeita ollaan käynnistämässä.

Monimuotoisuuden turvaamista kehitetään myös yksittäisten lajien elinympäristövaatimusten lähtökohdista. Esimerkkejä lajiprojekteista ovat metson (*Tetrao urogallus*) soidinalueiden seuranta Lammin Evolla, hämeenkylmänkukkaesiintymän (*Pulsatilla patens*) elvyttäminen sekä UPM:n ja Sääksisäätiön yhteistyössä laatimat uudet kalasääksen (*Pandion haliaetus*) pesäympäristön käsittelyohjeet.

UPM on selvittänyt omissa metsissä talousmetsien luonnonhoidon vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen lajistotutkimuksin. Luonnonhoidon keinojen vaikutukset ilmentyivät sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Koska uudet tavoitteet ja keinot ovat olleet käytössä vasta 1990-luvulta alkaen, vain lyhyen aikavälin vaikutuksia on voitu tutkia.

Tehtyjen tutkimusten ja aloitettujen seurantojen ensimmäiset tulokset ovat rohkaisevia. Yhtiö on mm. selvittänyt pienvesikohteiden kasvillisuutta, teko-pötkelöiden ja kulutuskohteen kovakuoriaislajistoa. Kasvillisuustutkimuksessa havaittiin, että talousmetsien suojelluilla pienvesikohteilla esiintyy mel-

ko usein jopa uhanalaiseksi arvioitua lajistoa. Monipuolista ja uhanalaista lajistoa on havaittu myös talousmetsäympäristössä tehdyissä kovakuoriaisinventoinneissa. Ensimmäiset tutkimustulokset talousmetsien luonnonhoidon ekologisista vaikutuksista antavat viitetä siitä, että käyttöön otetuilla menetelmillä on positiivisia vaikutuksia myös pitkällä aikavälillä, ja että käyttöön otetut menetelmät ovat kehittämisen arvoisia.

UPM haluaa tukea vapaaehtoista metsien suojelua. Yhtiö on tukenut taloudellisesti WWF:n perintömetsäkampanjaa, jonka tavoitteena on edistää metsänomistajien omaehtoista suojelua.

UPM:n omistamia metsiä on suojeltu lakisääteisesti tai yrityksen itse asettamin käytörajoituksin. Tällaisten metsien osuus on noin 12 % (kansainvälisen forest-käsitteen mukaan).

Yhtiö on viimeisen parinkymmenen vuoden aikana vaihtanut tai myynyt valtiolle metsiään noin 15 000 hehtaaria. Metsät on käytetty luonnonsuojelutarkoituksiin.

REPOVESI

Valkealaan perustettiin vuonna 2003 Repoveden kansallispuisto ja UPM:n yksityinen ”Aarnikotkan metsä”-niminen suojelupuisto. Kansallispuiston perustaminen tuli mahdolliseksi, kun

UPM:n yhtiökokous hyväksyi yhtiön hallituksen esityksen noin 560 hehtaarin lahjoittamisesta Suomen valtiolle Repovedellä. Kansallispuiston perustamisen yhteydessä yhtiön hakemuksesta rauhoitettiin luonnonsuojelulailalla noin 1 400 hehtaarin laajuinen kansallispuistoon rajoittuva alue.

UPM:n omistama Aarnikotkan metsä-puistoalue ja Repoveden kansallispuisto muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden, jonka hoitoa ja käyttöä ohjaa Aarnikotkan metsän hoitokunta. Hoitokunnassa on UPM:n, Metsähallituksen ja paikallisen ympäristökeskuksen edustus.

Repoveden alueelle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma vuonna 2004. Sen tavoitteena on ohjata Repoveden kestävä käyttöä ja tukea alueen suojelutavoitteita.

Repoveden alueen virkistyskäyttö on lisääntynyt huomattavasti kansallispuistopäätöksen jälkeen. Alueen retkeilyreitistöä ja palvelurakenteita on kehitetty vastaamaan kasvaneiden kävijämäärien tarpeita. Repoveden lintu- ja kääpälajistoa on selvitetty vuonna 2004. Kääpien osalta alue osoittautui oletettua arvokkaammaksi. UPM ja Metsähallitus osallistuvat EU:n Metsä-Life -hankkeeseen, jossa Repoveden alueen suojeluarvoa pyritään parantamaan aikaisemmin käsiteltyjä soita ja metsiä ennallistamalla. Hanke on osa METSO-ohjelman toteuttamista.

METSÄSERTIFIINTI

Vuosina 2002–2003 Suomen metsäsertifiointijärjestelmän (FFCS) ajanta-

saisuus tarkistettiin karttuneiden käytännön kokemusten ja uusimpien tutkimustietojen pohjalta. Lähtökohtana olivat aiemmin käyttöön otetut metsäsertifiointivaatimukset. Tarkistetut vaatimukset tulivat voimaan vuoden 2005 alussa.

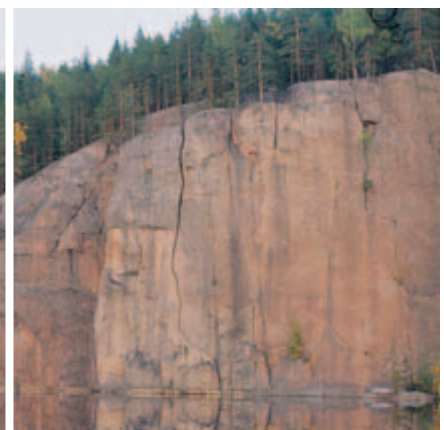
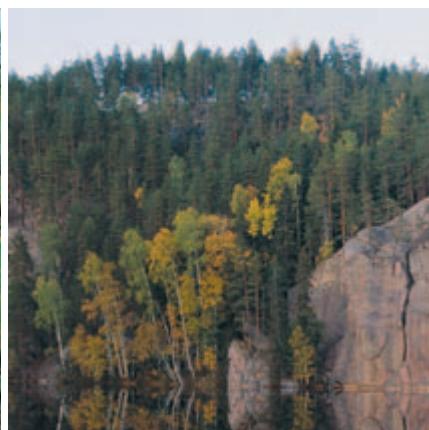
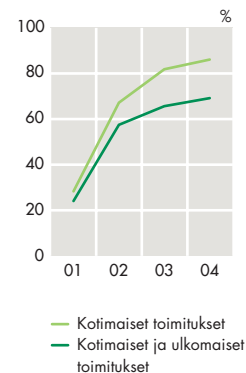
UPM aloitti vuonna 2004 metsäsertifiointijärjestelmien rinnakkaisvertailun Suomessa, Isossa-Britanniassa ja Kanadassa. Vertailu tehdään kansallisten metsäsertifiointijärjestelmien ja kansainvälisten PEFC- ja FSC-järjestelmien välillä. Metsäsertifiointijärjestelmien vertailu mahdollistaa niiden kehittämisen, laajemman hyväksymisen ja sertifioidun puuraaka-aineen käytön lisäämisen maailmanlaajuisesti. Hankkeen tarkkailijana toimii kansainvälinen WWF.

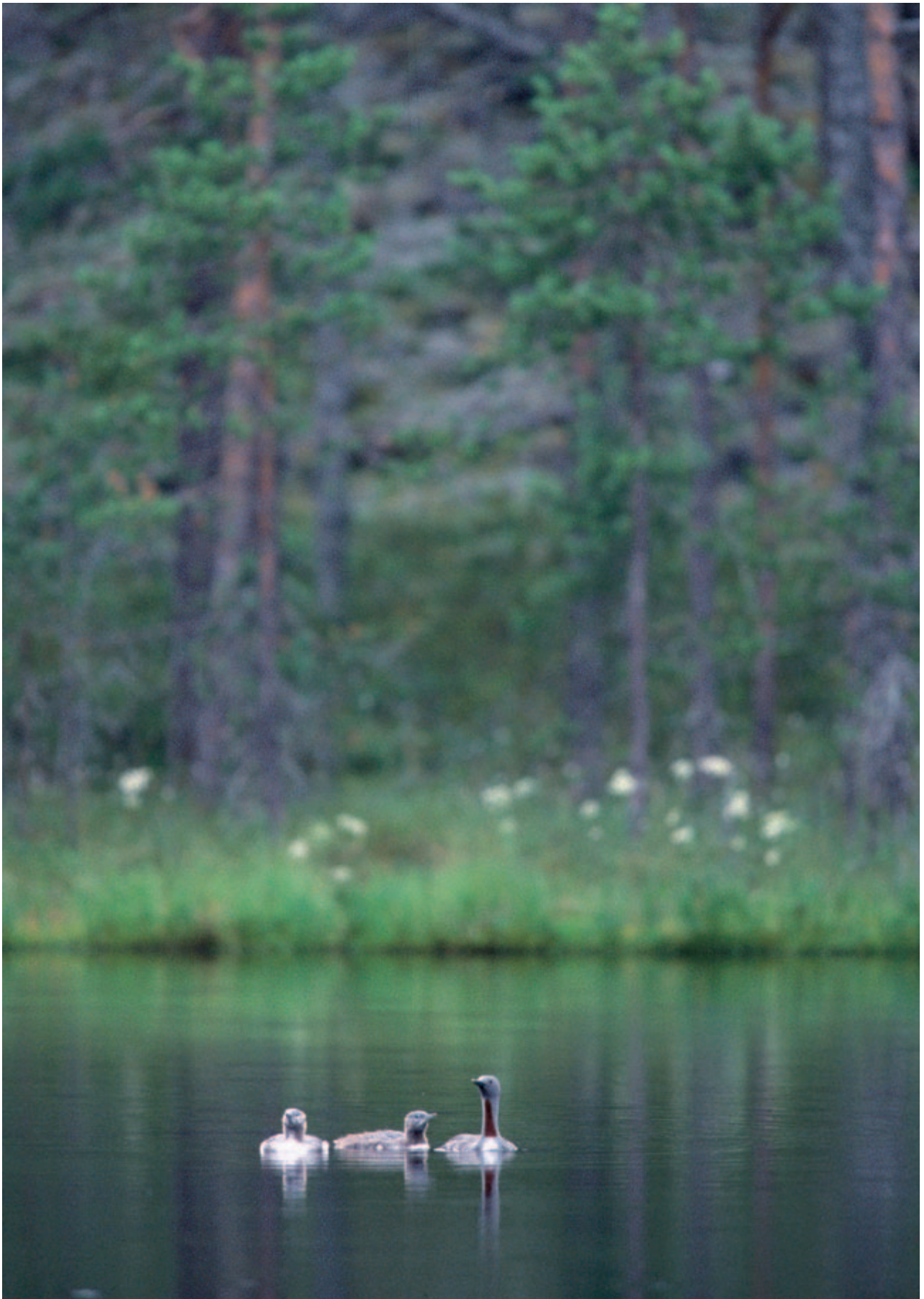
UPM:llä on kansainväliset metsäsertifioinnin periaatteet (Liite III). Konserni edistää ja tukee pyrkimyksiä tunnustaa hyväksyttävät metsäsertifiointijärjestelmät vastavuoroisesti.

VENÄJÄN TUONTIPUUN ALKUPERÄ

Venäjän tuontipuun alkuperän selvittämiseksi metsäosastolla on ollut järjestelmä vuodesta 1996 lähtien. Järjestelmään sisältyy puun alkuperän seurantaan soveltuvat kartta- ja tietojärjestelmä, toimittajilta saatu puun alkuperäilmoitus, maastossa tehdyt tarkastukset sekä tarkastustulosten tallentaminen järjestelmään. Seuranta kehitetään yhä tarkempaan toimitusketjun ja alkuperän tuntemiseen. Järjestelmään kuuluu kolme vaihetta:

Sertifioidun puun osuus vuosina 2001–2004

- Toimittajilta edellytetään ilmoitusta puun alkuperästä
- Toimituksia seurataan metsäosaston tietojärjestelmän avulla
- Metsäosasto tekee tarkastuksia paikan päällä.

Mikäli tarkastuksissa todetaan puuteita tai ohjeiden vastaista toimintaa, UPM:llä on oikeus keskeyttää puun vastaanotto. Näin on jouduttu myös menettelemään.

Vuonna 2004 UPM tarkasti Venäjällä lähes 145 hakkuukohdetta, joissa kahdella todettiin vakava ja 29 lievä poikkeama. Ehdotukset korjaaviksi toimenpiteiksi on tehty.

UPM:llä on saha Venäjän Pestovossa sekä vaneri- ja viilutehdas Chudovossa. Niiden puunhankinnalle ollaan luomassa vastaavaa puun alkuperän seuranta-järjestelmää kuin Venäjältä Suomeen tuotavalla puulla on.

UPM on eriyttänyt Venäjän puunhankinnan omaksi maaorganisaatiokseen 1.6.2005

METSÄENERGIA

Metsäosasto toimittaa puuraaka-ainetta konsernin energiavoimalaitoksille.

Uusiutuvilla polttoaineilla voidaan pienentää konsernin päästötaakkaa energiantuotannossa ja tältä osin parantaa tuotteiden ympäristöystävällisyyttä. UPM:n voimalaitosten polttoainehuollossa uusiutuvien polttoaineiden, erityisesti puulähtöisen energian rooli on kasvava.

Energiapuun hankinta tukee metsäosaston ainespuun hankintaa ja on osa puukaupan palvelua. Metsäenergiapuun hankinnassa pyritään kestäväan kehitykseen. Menetelmiä kehitetään erityisesti polttoaineen laadun parantamiseksi, energiapuun toimitusten, korjuun ja puuntuotannon taloudellisten ja teknisten toimintaedellytysten parantamiseksi sekä ympäristö- ja muiden seurannaisvaikutusten hallitsemiseksi. Metsäenergiapuun korjuussa on kyse puun tehostatusta talteenotosta, joka kohdistuu pienrunkopuuhun, oksiiin, latvoihin ja kantoihin. UPM käyttää metsäenergiapuun korjuussa parhaita tiedossa olevia välineitä ja menetelmiä.

UPM on uusinnut energiapuun korjuun ohjeistonsa vuonna 2004. Ohjeituksessa sovelletaan käytettävissä olevaa tietoa ja tutkimustuloksia sekä korjuusta saatuja kokemuksia. UPM kehittää toimintaansa liittyviä menetelmiä ja laitteita siten, että ne ottavat huomioon vaikutukset puuntuotokkyyn, luonnon monimuotoisuuteen, ravinnehuuhtoumiin ja muihin seurannaisvaikutuksiin. Aktiivinen yhteistyö tutkijatahoihin on osa kehitysprosessia.

Seurannaisvaikutusten hallinnan tavoitteet ovat:

- Uuden puusukupolven alkukehityksen turvaaminen
- Puuntuotokkyyn turvaaminen pitkällä aikavälillä
- Biologisen monimuotoisuuden turvaaminen

- Ravinnehuutoumien ja muiden ympäristöhaittojen minimoiminen
- Mekaanisen juurikäävän torjunnan mahdollistaminen
- Uusien toimintamallien mahdollistaminen metsätaloudessa.

Vuonna 2004 energiapuuta toimitettiin 1,1 milj. m³, polttoarvoltaan noin 1 380 GWh. Määrä kasvoi edellisestä vuodesta viidenneksellä. Energiapuun toimitusten odotetaan edelleen kasvavan lähivuosina.

VUODEN 2005 YMPÄRISTÖTAVOITTEET

KULJETUS

Tavoite: Kuljetuksesta aiheutuvien ilmaan joutuvien päästöjen vähentäminen kuljetussuoritetta kohti.

Mittarit: Monipistekuljetusten osuus, muutokset kuljetusmuotojen osuuksissa, selvitysraportti kalustoseurannan ja päästömittausten mahdollisuuksista.

KORJUU

Tavoite: Ei heikkoa korjuujälkeä.

Toimenpiteet ja mittarit: Alihankintayritysten sertifioidujen toimintajärjestelmien lisääminen. Harvennushakkuiden korjuujäljen seurannan tulokset. Luonnonhoidon laadun auditoinnin tulokset. Valmiiden leimikoiden varanto yhtiön metsissä ja yksityismetsissä.

OMAT METSÄT

Tavoite: Ympäristölaadun parantaminen.

Toimenpiteet ja mittarit: Luonnonhoidon laadun auditoinnin tulokset: tavoitetaso, heikot kohteet alle 1 %, välttävät alle 10 %. Talvikauden ylittävä 7 kuukauden leimikkovaranto.

MAANKÄYTTÖ

Tavoite: Non-timber values -linjaukset.

Toimenpiteet ja mittarit: Konsernin kanssa yhteistyössä laadittu kirjallinen linjaus uusiutumattomien luonnonvarojen käytöstä ja myynnistä.

HENKILÖSTÖ

Tavoite: Ympäristöosaamisen parantaminen.

Toimenpiteet ja mittarit: Luonnonhoitotutkinnot vuoden 2005 loppuun mennessä. Energiapuun ympäristökoulutus energiapuun korjaajille ja vastaaville. Uuden ympäristöoppaan laadinta.

OSTO

Tavoite: Vaikuttaminen yksityisten metsänomistajien metsäluonnonhoitoon.

Mittari: Tiedotusmateriaali, UPM:n myötävaikutuksella metsänomistajien saamat ympäristötuet, suoritettut METSO:n toteutuskeinot sekä perustetut WWF:n perintömetsät.

SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ

Tavoite: Yhteistyön parantaminen ja ristiriitojen vähentäminen.

Toimenpiteet ja mittarit: Tapaamiset ja yhteiset hankkeet ympäristökeskusten, metsäkeskusten, tutkijatahojen, kuntien kaavoitus-, rakennus- ja ympäristöviranomaisten sekä kansalaisjärjestöjen kanssa.

LIITTEET

Liite I

UPM METSÄN TOIMINTA- JA YMPÄRISTÖPOLITIikka

1 Yleiset periaatteet

UPM:n lähes koko tuotanto perustuu puuhun, uusiutuvaan luonnonvaraan. Ympäristöpolitiikkansa mukaisesti konserni huolehtii toiminnoissaan aktiivisesti ja oma-aloitteisesti ympäristönsuojelusta ja -hoidosta.

UPM Metsä vastaa konsernin kotimaisen metsäteollisuuden puuraaka-aineen hankinnasta ja konsernin kotimaassa omistamien metsien käytöstä ja hoidosta. Metsäosasto ottaa osaltaan vastuun ympäristön säilyttämisestä ja kestäväen kehityksen periaatteiden noudattamisesta. Metsien hoidossa ja puunhankinnassa toimitaan niin, että luonnon ja ympäristön kuormittaminen on mahdollisimman vähäistä. Metsäluonnon ekosysteemien toimintoja ja luonnon monimuotoisuutta ylläpidetään kansainvälisesti ja kansallisesti hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti.

Metsäosasto noudattaa toiminnassaan kunkin maan lainsäädäntöä ja viranomaismääräyksiä.

2 Puunhankinta

Kaikessa toiminnassaan metsäosasto ottaa huomioon metsien käytön taloudellisen, ekologisen ja sosiaalisen kestävyuden. Metsäosasto edellyttää myös sopimuskumppaniensa toimivan kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti ja valvoo vastaanottamansa puun alkuperää. Metsäosasto ei hakkaa itse eikä ota vastaan puuta, joka on hakattu viranomaismääräysten vastaisesti metsäluonnon suojeluun tarkoitelta suojelualueelta, virallisessa suojeluohjelmassa olevalta alueelta tai kohteesta, joka viranomaisen ilmoituksen mukaan tulisi jättää hakkuun ulkopuolelle.

3 Omat metsät

Metsäosasto hoitaa ja käyttää konsernin omia metsiä siten, että ne tuottavat

hyvälaatuista puuta tehokkaasti, kestävästi ja taloudellisesti. Samalla otetaan huomioon metsien ekologiset, kulttuuriset ja sosiaaliset arvot sekä metsätalouden ympäristövaikutukset.

4 Poliitiikan toteutus

Metsäosaston johto katselmoi vuosittain toiminnan ja ympäristösuojelun tasoa, asettaa toimintatavoitteet ja ympäristöpäämäärät sekä seuraa vuosittain niiden toteutumista. Metsäosaston keskushallinto, hankinta-alueet ja piirit asettavat päämäärien saavuttamiseen tähtäävät tavoitteet ja toteuttavat ne osana koko toimintansa suunnittelua, toteutusta ja seurantaa.

5 Kehittäminen

Metsäosasto parantaa jatkuvasti toimintaansa ja ympäristönsuojelun ja -hoidon tasoa. Uusimman tiedon käyttöönsaamiseksi metsäosasto toimii aktiivisesti yhteistyössä viranomaisten, tutkijoiden, asiakkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Metsäosasto kehittää ja kouluttaa henkilöstöään ja yrittäjiään niin, että nämä kaikki tuntevat metsäosaston toimintaperiaatteet sekä omalta osaltaan puunhankinta-, metsänhoito- ja ympäristötavoitteet ja sitoutuvat noudattamaan niitä.

6 Ympäristöviestintä

Metsäosasto viestii ympäristöasioistaan avoimesti ja oma-aloitteisesti henkilöstölleen, asiakkailleen ja muille sidosryhmille. Metsäosaston toiminta- ja ympäristöpolitiikka on saatavissa kaikista metsäosaston toimipaikoista.

Liite II

UPM:n YMPÄRISTÖPOLITIikka

UPM:ssä luonnonvarojen kestävä käyttö sekä ympäristön suojelu ja hoito tunnustetaan kestäväen taloudellisen kasvun sekä ihmisten ja yhteiskunnan

hyvinvoinnin edellytyksiksi. Toimintamme kaikilla osa-alueilla on tavoitteena mahdollisimman vähäinen luonnon ja ympäristön kuormittaminen, ottaen huomioon raaka-aineen hankinnan ja tuotannon aiheuttamat tai tuotteen elinkaaren aikaiset muut välittömät tai välilliset vaikutukset.

1 Ympäristönsuojelu organisaatiossa

Hallinto ja johtaminen UPM:ssä perustuvat yhtiön arvoihin – avoimuuteen, luottamukseen ja aloitteellisuuteen. Vastuulliset toimintatavat ovat perusedellytys liiketoiminnan kilpailukyvyille ja kannattavuudelle. Ympäristöasiat ovat tämän vastuullisuuden olennainen osa. Tätä ympäristöpolitiikkaa noudatetaan yhtiön kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaatiossilla.

Kaikki liiketoimintayksiköt sekä toimiala- että toimintotasoilla vastaavat konsernissa asetettujen sisäisten tavoitteiden sekä ulkopuolelta annettujen velvoitteiden täyttämistä. Johtamisessa käytetään soveltuvia, kansainvälisten standardien mukaisia johtamisjärjestelmiä.

2 Henkilöstö avainasemassa

Ympäristöasiat ovat olennainen osa henkilöstömme työtehtäviä.

Heille annetaan ammatillista ja yleistä ympäristönsuojelukoulutusta. Tavoite on parantaa kunkin kykyä ymmärtää yleistä ympäristökeskustelua sekä valmiuksia osallistua siihen työpaikoilla ja niiden ulkopuolella.

3 Tuotanto ja muu toiminta

Tuotteittemme ja tuotantomenetelmämme kehittämässä ovat kilpailukykyisen kustannusrakenteen ja laadun ohella tärkeinä tavoitteina raaka-ainesten ja energian tehokas käyttö sekä tuotteiden kierrätettävyyden materiaalina sekä mahdollisuus niiden ja sivutuotteiden energiasisällön tai muunlaiseen hyödyntämiseen.

UPM:n lähes koko tuotanto perustuu

uusiuutuvaan luonnonvaraan, puuhun. Konserni on sitoutunut kestävä kehityksen periaatteiden mukaiseen metsänhoitoon ja puunhankintaan.

Tavoitteemme on, että koko tuotantoketju kuormittaa ympäristöä mahdollisimman vähän. Parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT) ja menetelmiä otetaan käyttöön samalla kun tuotantoprosesseja muutetaan tai uudistetaan.

4 Viestintä

UPM viestii ympäristönsuojelusta sidosryhmiensä kanssa luotettavasti, avoimesti, oikea-aikaisesti ja eri menetelmin kohderyhmien tarpeista riippuen.

5 Kehittäminen

Ympäristöä koskeva tieto, lainsäädäntö, sidosryhmien odotukset sekä paras käyttökelpoinen tekniikka kehittyvät edelleen. UPM ottaa nämä huomioon kehittäessään omaa toimintaansa.

Konserni on aktiivinen rohkaistessaan yhteistyökumppaneitaan hoitamaan omat liiketoimensa ympäristön kannalta vastuullisesti.

UPM:n hallitus on vahvistanut yhtiön ympäristöpolitiikan 18.9.2002.

Liite III

UPM:n METSÄSERTIFIOINNIN PERIAATTEET

Yhtiö

Metsäsertifioinnin avulla UPM pyrkii vakuuttamaan asiakkailleen, että puuraaka-aine, jota yhtiö käyttää, on peräisin hyvin hoidetuista metsistä.

Metsäsertifiointijärjestelmän valinnan tulee perustua paikallisiin olosuhteisiin ja siitä päätetään kaikissa maissa tapauskohtaisesti.

Järjestelmän tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

1. Metsäsertifioinnissa käytetyn standardin tulee perustua kestävä met-

sätälouden periaatteisiin, Euroopassa Helsinki-prosessin kuuteen kriteeriin.

2. Järjestelmän tulee sisältää kansainvälisesti hyväksytty akkreditointinettely sertifiointiorganisaatioiden hyväksymiseksi.
3. Käytettävä standardi tulee laatia kansallisesti tärkeimpien osapuolten kanssa ja prosessin tulee olla yhteistyö- ja konsensushakuinen.
4. Sertifiointijärjestelmän on oltava kustannustehokas.
5. Metsäteollisuudella ja metsänomistajilla on oltava riittävä osallistumismahdollisuus järjestelmän hallintointiin.

Liite IV

EUROOPAN KESTÄVÄN METSÄTALouden KRITEERIT

1. Metsävarojen ylläpitäminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen sekä metsien merkitys maailmanlaajuiselle hiilenkierrolle
2. Metsien terveyden ja elinvoimaisuuden ylläpitäminen
3. Metsien tuotannollisten toimintojen ylläpitäminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen (puu- ja muut tuotteet)
4. Luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen, suojelu ja tarkoituksenmukainen lisääminen
5. Metsien suojelutoimintojen ylläpitäminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen metsien hoidossa
6. Muiden sosiaalisten, taloudellisten ja kulttuurillisten toimintojen ja edellytysten ylläpitäminen

Liite V

YMPÄRISTÖNSUOJELUN YHDYSHENKILÖT

Metsäpäällikkö
Sixten Sunabacka 1.6.2005 lähtien,
puh. 0204 16 3800

Ympäristöpäällikkö
Timo Lehesvirta, puh. 0204 16 3794

DNV CERTIFICATION Oy/Ab
(FIN-V-002) on todentanut
tämän aineiston 9.6.2005.

Metsä

PL 32, 37601 Valkeakoski

Puh. 0204 16 121

Faksi 0204 16 120

www.puukauppa.com

www.upm-kymmene.fi